

Fenerbahçe kötü iken Türkiye iyi olamaz

24 Ocak Perşembe 2019 19:30

Dikkat edin. Türkiye iyi ise, Fenerbahçe de iyi bir dönemden geçer. Türkiye kötü iken, Fenerbahçe iyi olamaz. Çünkü Fenerbahçe, siyasete sirayet eder.

Ben, futbol takımı tutmayan bir insanım. Ama maç seyretmeyi severim. Çayımı yudumlarırken insanlara bakarım. İnsanların tepkilerini seyretmek de en az maç kadar keyif verir. Çünkü her maç ortamı, bir toplum laboratuvarıdır. Kitle psikolojisi ile ilgili çok önemli gözlemler yapma imkanı sağlar.

Eğlence için gelen bilinçli seyirciden, fanatiğe, hatta holigana uzanan yelpazede doktor, öğretmen, avukat, mühendis, bankacı, gazeteci vb. fark etmez. Maç düdüğü çaldığında aldığı eğitimden zerre bile kalmaz. Hakeme küfretmeler, gol kaçırana kızmalar, rakibi aşağılamalar... Konu Fenerbahçe, Beşiktaş, Galatasaray ise, üst beyni devre dışı kalır ve içerisindeki fanatik ortaya çıkar.

Örneğin benim çok sevdiğim iki arkadaşım fanatik Fenerbahçe'lidir. Serbüent, öğrenciliğinden bu yana Nazım Hikmet şiirleri ile yatar ve kalkar. Öğrenci iken şiir dinletilerinde 'saman sarısını' okurdu. Biz biterdik, şiir bitmezdi. Onu bir de Fenerbahçe maçında görün. Söz konusu Fenerbahçe ise onun yerine geçen kişiyi tanıyamazsınız. Hatırlayın. Fenerbahçe, Kadıköy'de şampiyonluğu kaptırdığında olaylar çıkmıştı. Peki kim gözaltına alındı? Şiir dostu Serbüent...

Diğer arkadaşım ise bir bankada üst düzey yönetici... Onun da küfrettiğini hiç duymadım. Taa ki onunla Fenerbahçe maçı seyredinceye kadar... Kariyerinden ve entelektüel özelliklerinden eser kalmamıştı. Söz konusu Fenerbahçe olduğunda, onun

da içerisindeki fanatik dışarı fırlamıştı.

Hatırlayın. Geçen yıl Fenerbahçe- Beşiktaş basketbol maçına kafasında sargı ile gelen ve Şenol Güneş'in kafa travmasını ima eden kimdi? Finansbank'ın yöneticilerinden Murat S... Ama Beşiktaş'lılar bankayı protesto edince tutuşmuş ve özür yayınlamıştı. Diyorum ya, maça gittiğinizde sizi yönetici yapan üst beyniniz devre dışı kalır.

FUTBOLDA KİTLE PSİKOLOJİSİ

Biraz da olaya bilimsel yaklaşalım. Trotter'e göre, insanın telkine yatkınlığı sürü içgüdüsünden gelir (1). Freud'a göre 'İnsan daha çok insan sürüsünün hayvanı, önder tarafından yönetilen sürünün bireyidir' (2). Gidin futbol maçlarına, önder tarafından yönetilen kitleyi görün. Birçok Fenerbahçe Kulübü'nün taraftarlarını tanıyamazsınız (bilinçli ve centilmen Fenerbahçelileri tenzih ederim).

Le Bron (1999) 'meslekleri, karakterleri ne olursa olsun, bir araya gelenler bir kitleye dönüşerek; kendinden farklı davranmaya başlayan kitle ruhuna sahip olurlar' der. Kitle içerisinde bilinçli kişilik kaybolur, telkine açık hale gelirler. Kişi artık daha çok iradesiz bir otomattır (1,3). Korteks devre dışı kalır. Profesör bile olsanız, o kitlenin bir parçası olmaktan kaçamazsınız.

İşte bu noktada, grubun kitle psikolojisine girmelerinde, liderin verdiği mesajlar önem kazanır. Bu mesajlardan en etkili olanı ise 'BİZ- ONLAR' ayırımıdır. Ülkemizde biz-onlar ayırımını en fazla siyasette ve futbolda görürsünüz. Her iki alanda da fanatizm ve şiddet at başı gider.

Zaten futbolda ki şiddet, üç büyük unsuru barındırır (4): 1) Güçlü beden imajı 2) İç-grup dayanışması ve dış-grubu ötekileştirme 3) Heteroseksüalite

Bu mantıkla Fenerbahçe iç-grup ise, Galatasaray ya da Beşiktaş dış-gruptur, ya da tam tersi... Zaten futbol, erkekliğin ve fiziksel gücün kutsandığı bir alandır. Kazanmak, şiddet ve güç arasında kurulan ataerkil bağ, şiddeti doğallaştırır. Kadın bedeninin, güçsüz erkeklerin ve eşcinsellerin aşağılandığı bir dil ortaya çıkar. (4) Aslanlarım... Karı gibi oynama vb... Hatta maçlarda hakeme 'i.nehakem' diye tezahürat edilir.

FENERBAHÇE SEYİRCİSİNİN FANATİZME EĞİLİMİ DAHA YÜKSEK

Yaptığım gözlemler bana, Fenerbahçe seyircisinin diğer kulüplere göre nispeten daha fazla fanatizm eğiliminde olduğunu gösterdi. Bu fanatikleşmede birçok faktör etkiliydi. Yerleşmiş bir spor kültürü, maçların ölüm kalım meselesi olarak görülmesi en önemli etkendi.

Ama basına yansıyan davranışları ve açıklamaları ile fanatikleşmeyi provoke eden sporcu ve teknik direktörler, takım yöneticileri ve medyada ki takım sözcülüğünü yapan spor yazarları da vardı. Hem bu bataklığı besliyorlardı, hem de bataklıktan besleniyorlardı.

Ama kulüp başkanları bir ayrı önemliydi. Örneğin Sn. Aziz Yıldırım... 20 yılda 6 şampiyonluğu var. Ama bu süre boyunca öyle bir gürültü kopardı ki; her gün kavga, her gün gerilim... Hedef gösterdiği kişilerle basın üzerinden savaşları ve gerilimi artıran açıklamaları... Siyasette yaşananlardan bir farkı var mı?

KAVGADAN BESLENEN BAŞKANLAR

Peki efsane başkan denilen Sn. Ali Şen... İki kez şampiyon yapmış, ama tıpkı Aziz Yıldırım gibi federasyondan, hakemlere kadar neredeyse herkes ile kavga etmiştir. İki - üç nesil bu kişilerin popülist tutumları ve verdikleri mesajlar ile büyümüş ve onları model alarak daha fanatik hale gelmiştir. Onların saldırdığı kişiler ve yarattıkları gündem konuşulurken 20-25 yılın nasıl geçtiği anlaşılmamıştır. Tıpkı siyasette ki 16 yıl gibi...

Oysa rakipleri Beşiktaş'ın seyircisine bakın. Fanatizm eğilimi daha düşüktür. Çünkü nesiller merhum Süleyman Seba'nın centilmenliğini model alarak büyümüştür. Galatasaray ise, Sn. Adnan Polat ve Sn. Fatih Terim olmadığı sürece daha az fanatik...

Önceki yazılarımda demiştim? Futbol, zenginleşmiş ve gücünü göstermek isteyen kişilerle doludur. Çünkü ticarete zengin olmuşsun. Manyak gibi paran var. Ama bunu bilen yok. Nasıl duyuracaksın ya da gücünü göstereceksin? Futbol ya da siyaset ile... İşte bu etiksiz ortamda maç ayarlama, şike, teşvik, hakem satın alma... Yani amaca giden yolda her şey mubahtır. İşte bu nedenle siyaset de, futbol da pislik içerisinde yüzer.

Bir de şu açıdan bakalım. Erkek egemen toplumlarda para kişinin en büyük silahıdır. Freud'un bakış açısı ile fallusudur, yani para kişinin penisidir. Eğer paran varsa, gücün varsa, güce tapan bir toplumda gücün de ona göre algılanır. İşte futbolda ki kulüp yöneticileri ve başkanlarının da ellerinde fallusları olunca, sporun ya da futbolun idrar yarışından ileri gitme şansı olmaz.

FENERBAHÇE İLE TÜRKİYE PARALEL YÜRÜR

Tarafsız bakıldığında ise; Fenerbahçe'nin Türkiye'de ki diğer kulüplerden çok önemli bir farkı olduğu görülür. Çünkü futbol da, siyaset de Fenerbahçe'nin etrafında döner. Fenerbahçe şampiyonluk yarışında yoksa, ligin reytingi de düşüktür.

Fenerbahçe'yi yenmeden alınan bir şampiyonluğun ise bir değeri yoktur. Şu an Fenerbahçe'nin içinde bulunduğu hal bile, diğer takımların teselli kaynağıdır.

Dikkat edin. Türkiye iyi ise, Fenerbahçe de iyi bir dönemden geçer. Türkiye kötü iken, Fenerbahçe iyi olamaz. Çünkü Fenerbahçe, siyasete sirayet eder. Siyaset ise Fenerbahçe'ye etmeye çalışır. Bu konuda Sn. Soner Yalçın 'Efendi' kitabında İttihatçıların futbolun kitlesel özelliğini ilk kavrayan hareket olduğunu anlatır. Fenerbahçe'nin başına Dr. Nazım'ın geçirilmesini (1917) ise, siyasal iktidarlar ile ilişkisin başlangıç tarihi olarak aktarır (5):

'Fenerbahçe'nin 'kaderi' o yıllarda yazılıyordu. Fenerbahçe bu yıllardan sonra Türkiye'nin siyasal tarihine paralel olarak, iktidara kim gelirse, takım başkanlığına da istisnasız o iktidar ekibinden birini getirecekti...

... İttihatçılar ile Fenerbahçe arasında ki ilişki kuşkusuz bir çıkar ilişkisiydi. İttihatçılar kamuoyunun Fenerbahçe sempatisinden yararlanmaya, Fenerbahçe ise iktidarların gücüne ihtiyaç duyuyordu.'

Hatta İstanbul'u işgal eden İngiliz General Harrington'un 'Bu ne tuhaf bir millet! Ülkelerini işgal ettik bu kadar tepki göstermediler. Fener'i kapattık hepsi ayaklandı? Neredeyse silaha sarılacaklar.?' sözlerini söylediği iddia edilir.

Hatta 1918 yılında Atatürk bile Fenerbahçe'yi ziyaret eder ve kulüp defterine not düşer. Hatta Gazi Koşusu günü Fenerbahçeli olduğunu söylediği iddia edilir. Kuvayı Milliye yükselirken ve zafere doğru yaklaşırken, Fenerbahçe de İngiliz'ler karşısında zaferleri ile yükselir. CHP'li başkanlardan, Adnan Menderes ekibine kadar neredeyse her devir Fenerbahçe ile uğraşılacak devir... Hatta son yıllarda FETÖ bile Fenerbahçe'yi hedef almıştır.

Çünkü, Fenerbahçe çok önemlidir. O şampiyon ise ülkede sorun yoktur. Çünkü herkes Fenerbahçe ile mücadeleyi ön plana çıkarır. Yani Fenerbahçe, ülkede ki sorunları unutturan bir afyon olur. Eğer Fenerbahçe'de işler kötü ise, ülkede Fenerbahçe'den daha önemli bir sorun yoktur. Yine insanlar her türlü işini bırakır ve Fenerbahçe'nin durumu ile ilgilenir. Yani Fenerbahçe yine afyondur.

Örneğin son dönemde Dolar 6-7 Lira oldu. Ekonomik sıkıntılar dağ gibi büyüyor. Bir araştırın bakalım. İnsanlar Fenerbahçe'yi mi, yoksa doları mı düşünüyor? Siyasi açıdan AKP en kötü 5 yılını geçirdi. Aynı şekilde Fenerbahçe de 5 yılı kötü geçirdi. Ülkenin halini, kötü giden Fenerbahçe kadar düşünen bir millet görebiliyor musunuz?

İktidar 17-25 Aralık süreci geçirdi, Fenerbahçe ise 3 Temmuz süreci... Fenerbahçe'nin ekonomisi de devletin ekonomisi gibi... Kasa boş, borç çok, tüm gelirlerle el konulmuş. Varlık fonunu kuran, şeker fabrikalarına kadar satan hükümet bütçesi ile forma gelirlerine kadar el konulmuş olan Fenerbahçe bütçesi arasında bir fark var mı?

Bu gün Sn. Ali Koç'un yaşadıklarına dikkatle bakın. Aziz Yıldırım'dan sonra gelen başkanın hali ile, siyasette de AKP iktidarından sonra gelecek olan başkanın halinin benzer olacağını söylemek yanlış olmaz.

CENTİLMENLİĞİ İLE ALİ KOÇ UMUTTUR

Ama son dönemde Sn. Ali Koç başkan olmuştur. Şu ana kadar popülizme kaçmayan, centilmenliği ön plana çıkaran açıklamaları art arda geldi. Bu üslup çok değerlidir. Ayrıca Sn. Ali Koç'un adının duyulması için Fenerbahçe'ye ihtiyacının olmaması da bir avantajdır. Sn. Ali Koç 10 yıl başkan kalsa ve bir nesil onunla büyüse, fanatizmin de önemli ölçüde azalması olasıdır.

Çünkü etik, ilke ve vicdana sırtını dayayan bir Fenerbahçe yaratmak, Türkiye yaratmak kadar önemlidir. Fenerbahçe'de olan, Türkiye'ye model olur.

Başkanları gündemi belirlemeyen, sadece futbol ile ilgilenen bir Fenerbahçe hayal edin. Centilmenlik ve sportmenlikten asla taviz vermeyen, Volkan Demirel gibi çocuk ve ergenlere yanlış model olan sporcuların kulağını çeken...

İrkçılıktan mahkemeye sevk edilen oyuncusu olmayan ya da tribünden muz gösterilmeyen...

Söylemleriyle seyirciyi fanatik bir kitleye dönüştüren başkanların olmadığı bir Fenerbahçe diyorum. Siyasetin sirayet etmediği, hatta siyaset ile göbük bağı koparan... Halkın afyonu olmaktan çıkan bir Fenerbahçe...

Diyorum ya, Fenerbahçe Türkiye'nin göbük taşıdır. Her şey Fenerbahçe'nin etrafında döner. Tarafsız bakılmadığından, bu gerçek pek görülemez. Çünkü fanatizm insanları kör eder.

Kolej ruhu yakalamış, örnek bir Fenerbahçe'nin yaratacağı bir etkiyi siz hayal edin...

Dedim ya, Fenerbahçe'de olan, Türkiye'ye model olur.

Fenerbahçe'yi düzelten kişi ise, Türkiye'yi de düzeltir.

KAYNAKÇA:

- 1) Gümüş, A. (2006). Şiddetin Nedenleri. Toplumsal Bir Sorun Olarak Şiddet Sempozyumu. Eğitim Sen Yayınları.
- 2) Freud, S. (1993) Toplum Psikolojisi. İstanbul: Düşünen Adam.
- 3) Le Bon, G. (1999). Kitleler Psikolojisi. İstanbul: Timaş.

4) Bulgu, N. (2012). Futbolda Şiddetin Erkeklik Anlamları. Spor Bilimleri Dergisi: Hacettepe Üniversitesi, 23(4), 207-219.

5) Soner Yalçın. (2016). Efendi. Beyaz Türklerin Büyük Sırrı. Kırmızı Kedi Yayınevi.

Ahmet Koyuncu

Odatv.com

□

fenerbahçe

Ahmet Koyuncu

arşiv

İletişim

Haber Merkezi: 0 216 449 32 00

Faks: 0 216 449 32 00

Mail: info@odatv.com

İletişim

Künye

Gizlilik Sözleşmesi ve Koşullar

Mobil Uygulamalar

Reklam

Reklam: 0 216 449 32 00

reklam@odatv.com

© 2021, Oda TV. Tüm haklar saklıdır.

ANA SAYFA

YAZARLAR

VİDEO

FOTO GALERİ

ARŞİV

KATEGORİLER

App Store'dan
İndirin

Google Play
'DEN ALIN